

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2992

Vragen van het lid **Nijboer** (PvdA) aan de Minister van Financiën over *het aankomende rouleren van stemrechten binnen de ECB* (ingezonden 21 augustus 2014).

Antwoord van Minister **Dijsselbloem** (Financiën) (ontvangen 12 september 2014)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «ECB past vergaderschema aan»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u het er mee eens dat openbaarmaking van de notulen van de ECB-bestuursvergaderingen ten goede komt aan de transparantie van het beleid van de ECB?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Klopt het dat het ECB-bestuur voornemens is eens in de zes weken in plaats van eens in de vier weken te vergaderen? Wat zijn hierbij de overwegingen?

Antwoord 3

Ja. ECB-President Draghi heeft dit aangekondigd tijdens een persconferentie op 3 juli jl. De belangrijkste overweging is dat monetair beleid is gericht op de middellange en lange termijn, en dat de bijbehorende beleidsbeslissingen niet worden genomen op basis van kortetermijnoverwegingen. Daarnaast geeft een zeswekelijkse vergadering meer tijd voor de publicatie van de notulen ten opzichte van de afgelopen en aankomende vergadering.

¹ http://www.telegraaf.nl/dft/nieuws_dft/22814009/_ECB_past_vergaderschema_aan_.html

Vraag 4

Op 12 juli 2013 heeft u mijn vragen beantwoord over de invoering van stemrechtrolatie binnen de ECB bij toetreding van een nieuw lid tot de eurozone en inmiddels is bekend dat Litouwen per 1 januari 2015 de euro zal invoeren; betekent dit dat het roulatiesysteem met betrekking tot de stemrechten tijdens bestuursvergaderingen van de ECB per 1 januari 2015 wordt ingevoerd?

Antwoord 4

Ja.

Vraag 5

Het roulatiesysteem voorziet in een maandelijkse roulatie van stemrechten, waarbij Nederland als onderdeel van de groep met de grootste economie en financiële sector van roulerende lidstaten, eens in de vijf maanden één maand haar stemrecht zou verliezen; welk effect heeft het aanpassen van de vergaderfrequentie van het ECB-bestuur op het roulatiesysteem? Als de frequentie in de toekomst verder wordt verlaagd, kunnen bankpresidenten, waaronder die van Nederland, dan gedurende lange tijd geen stemrechten uitoefenen of blijft de beperking een maand?

Antwoord 5

Bij toetreding van Litouwen bestaat de eurozone uit negentien landen. Op basis van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU) treedt vanaf dat moment een roulatiesysteem in werking waarbij slechts vier van de vijf centralebankpresidenten van lidstaten uit de groep van vijf grootste lidstaten (op basis van omvang economie en financiële sector) tegelijkertijd stemrecht hebben. Nederland behoort op dit moment tot deze groep. Concreet betekent dit dat een centralebankpresident uit deze groep vier maanden achter elkaar mag stemmen, en daarna een maand niet. De andere groep, bestaande uit veertien landen, heeft elf stemmen. Concreet betekent dit dat een centralebankpresident afkomstig uit deze groep elf maanden achter elkaar mag stemmen, en daarna drie maanden niet. De Governing Council blijft nog steeds twee keer per maand vergaderen, maar vanaf 2015 zal slechts eens in de zes weken een monetaire beleidsvergadering plaatsvinden. Dit heeft geen effect op het roulatiesysteem, stemrechten wisselen nog steeds elke maand door. Zowel bij de groep van vijf grote landen als bij de andere groep leidt dit er niet toe dat centralebankpresidenten van bepaalde landen nadeel ondervinden of juist profiteren als gevolg van de lagere frequentie van monetaire beleidsvergaderingen. Op de lange termijn stemmen centralebankpresidenten binnen een groep even vaak. Bij twintig landen is dit niet langer het geval, dan zullen bepaalde centralebankpresidenten in de groep van kleinere lidstaten vaker stemrecht hebben dan anderen. In deze situatie zal de periode zonder stemrecht in deze groep namelijk vier maanden duren, en in een periode van vier maanden vinden soms twee en soms drie monetaire beleidsvergaderingen plaats. Hierdoor is het mogelijk dat sommige centralebankpresidenten structureel twee keer stemrecht mislopen, en andere structureel drie keer. Om deze ongelijkheid te voorkomen zal het roulatiesysteem moeten worden aangepast zodat de centralebankpresidenten binnen elke groep een gelijke frequentie van stemrecht hebben op monetaire vergaderingen van de Governing Council. De frequentie waarmee stemmen moeten rouleren is niet vastgelegd in het Verdrag, alleen het aantal stemmen per groep. Zodoende kan de Governing Council besluiten om de roulatiefrequentie aan te passen. Een verdere verlaging van de frequentie van monetaire vergaderingen is op dit moment niet aan de orde. Mocht dit in de toekomst gebeuren, dan zal op dat moment bepaald moeten worden of dit een aanpassing van het roulatiesysteem vereist.

Vraag 6

Weet u wanneer de stemrechtloze periode voor de president van de Nederlandsche Bank aanvangt en heeft u inmiddels de beschikking over een overzicht van de schuivende stemverhoudingen tussen de bankpresidenten van de lidstaten?

Antwoord 6

Nee. De ECB heeft hier nog geen besluit over gepubliceerd.

Vraag 7, 8 en 9

Bent u van mening dat de invloed van de Nederlandse president van de centrale bank in het ECB-beleid voldoende gewaarborgd blijft na invoering van dit systeem?

Is het mogelijk dat gelijkgestemde lidstaten gelijktijdig stemrecht verliezen, waardoor (tijdelijke) onevenwichtigheden in het beleid van de ECB kunnen ontstaan?

De rol van de ECB midden in de crisis is nauwelijks te onderschatten, bovendien is draagvlak voor het monetaire beleid in crisistijd onder de bevolkingen van alle lidstaten zeer belangrijk; wat vindt u in dit licht van het momentum van het aanpassen van de stemrechten? Hoe oordeelt u over de situatie dat het kan voorkomen dat centrale bankiers van grote landen bij majeure monetaire besluiten geen stemrecht hebben? Ziet u dat eveneens als een risico voor het draagvlak voor het monetaire beleid?

Antwoord 7, 8 en 9

Ook in de huidige situatie waarin elke centralebankpresident stemrecht heeft, is het mogelijk dat er een monetaire beleidsbeslissing wordt genomen waar de Nederlandse (of een andere) centralebankpresident het niet mee eens is. Dit is inherent aan een systeem waar met meerderheid kan worden beslist in plaats van op basis van unanimititeit.

Centralebankpresidenten houden echter altijd recht om te spreken tijdens monetaire vergaderingen, ook op momenten dat zij geen stemrecht hebben. Dit draagt bij aan een evenwichtige besluitvorming, zoveel mogelijk op basis van consensus. Voor de geloofwaardigheid en het draagvlak van monetair beleid is het essentieel dat beleidsbeslissingen op brede steun kunnen rekenen binnen de Governing Council. Het is daarom ook onwaarschijnlijk dat een bepaalde groep gelijkgestemde centralebankpresidenten een beleidsbeslissing zal forceren waar alleen een meerderheid voor bestaat dankzij de in die maand geldende allocatie van stemrechten. Een dergelijke beslissing kan immers bij een volgende stemming weer ongedaan gemaakt worden. Daarom brengt het roulatiesysteem de geloofwaardigheid en draagvlak van monetair beleid niet in gevaar. Met de publicatie van de notulen, die de overwegingen van de Governing Council bij een bepaalde beslissing verduidelijken, zullen de geloofwaardigheid en het draagvlak van monetair beleid juist toenemen.

Ten aanzien van het momentum van het aanpassen van de stemrechten geldt dat de aanpassing geen politieke beslissing is, maar is vastgelegd in Protocol 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU). Daarin staat dat stemchroulatie in principe al begint bij zestien centralebankpresidenten, maar dat de Governing Council het recht heeft om dit uit te stellen totdat er negentien leden zijn. Van dit recht is gebruikgemaakt, en op dit moment zijn er geen juridische mogelijkheden om stemchroulatie verder uit te stellen.

Vraag 10

Bent u bekend met discussies in andere landen over dit roulatiesysteem?

Bent u eventueel bereid voorstellen te steunen die er zorg voor dragen dat presidenten stemrecht behouden tijdens alle vergaderingen?

Antwoord 10

Ja. In het licht van bovenstaande antwoorden acht ik een wijziging van het Verdrag op dit punt echter niet noodzakelijk.